

ואמטו להכי קראו שם מסכתא זו קינין, לרמוז על יולדת ראשונה חוה שהולידה את קין, ונון הנוספת לומר שהיה מסטרא דנחש הקדמוני ששאב כל הזוהמא ודם נידה שהטילה נחש בחוה, והוא רמוז על קינין בקרא, ומצד היולדת ההיא צריכין כפרה כל היולדות, כי לולא היא לא היו יולדים כך בתאוה כדאמרינן. ולהכי הקדימה ג"כ עולה לחטאת, על המחשבה ההיא שהיתה קודמת למעשה עכ"ד.

צורת כתיבת התיבה "קינין"

כתב בתוס' יו"ט (פ"א מ"ב) שיש לומר קנים עם חירי"ק מתחת הקו"ף, מקן (תהלים פ"ד ד: ודרור, קן לה), כמו חצים מחץ, ומה שנאמר בתורה קן - ציפור עם פת"ח מתחת להקו"ף, לפי שהוא סמוך לציפור.

קינין - לשון רבים

וכתב עוד בסמיכת חכמים (שם): ונקראת המסכתא זו קינין לשון רבים, על פי הדרך שאמרנו, לרמוז קין, ונון הנוספת לרמוז על נחש הקדמוני. ולפי פשוטו קראן לשון רבים, לפי שהן עניינים רבים, קיני חובה וקיני נדבה, וכולן הם בעניינים שונים.

ועוד דהרי כל המסכתא מיירי בקינין שנתערבו, ובתערובות שייך לשון רבים, כי אין תערובות באחד, ואף דבקן אחד נמי יש שנים, ושייך בהן תערובות חטאת בעולה, מ"מ רוב התערובות בכל מקום ברבים מיירי, השייך בהן לשון רבים עכ"ד.

חשיבות לימוד המסכתא

כתב חכ"א בקובץ קול התורה (קובץ נו ע' כט): תנן בסוף פ"ג דאבות רבי אליעזר בן חסמא אומר קינין ופתחי נדה הן הן גופי הלכות [ופי' הרע"ב עיקר תורה שבעל פה שמקבלים עליה שכן תקופות וגמטריאות פרפראות לחכמה. וכתב התוי"ט בשם דרך חיים למהר"ל שהרבותא בקינין ופתחי נדה, שאע"פ שהן חשבונות של ספיקות, גופי תורה הן ואינם כתקופות וגמטריאות. וכתב התוי"ט עוד: ומשום דר' אליעזר חסמא היה אחר החורבן ואין לדיני קינין שייכות אלא בזמן שביה"מ קיים, הלכך אצטריך לאשמעין דאף הן גופי הלכות אפילו בזמן שאין ביהמ"ק קיים לפי שהתלמוד שבהם במקום עבודה היא, עכ"ל.

ויש חידוש בדברי התוי"ט, דאע"ג דרוב דיני המסכתא עוסקים בספיקות הבאים מחמת תערובות, אפ"ה גם העוסק בהלכות אלו נחשב כמביא קרבנות.

ובביאורי הגר"א על אבות שם כתב, שלכאוי' הי' אפשר לומר דסגי לדעת הכללים, והחשבונות בספקות שקורה לא נצרך להם, קמ"ל שהן הן גופי הלכה.